

Impactul economic al sectorului jocurilor de tip slot-machine și pariurilor în cotă fixă din România

29 aprilie 2014

Cuprins

Pagina

1	România în contextul pieței globale de jocuri de noroc	1
2.1	Impactul cumulat al sectorului jocurilor de tip slot-machine și al pariurilor în cotă fixă în România	3
2.2	Sectorul jocurilor de tip slot-machine	6
2.3	Sectorul pariurilor în cotă fixă	14
3	Concluzii	20

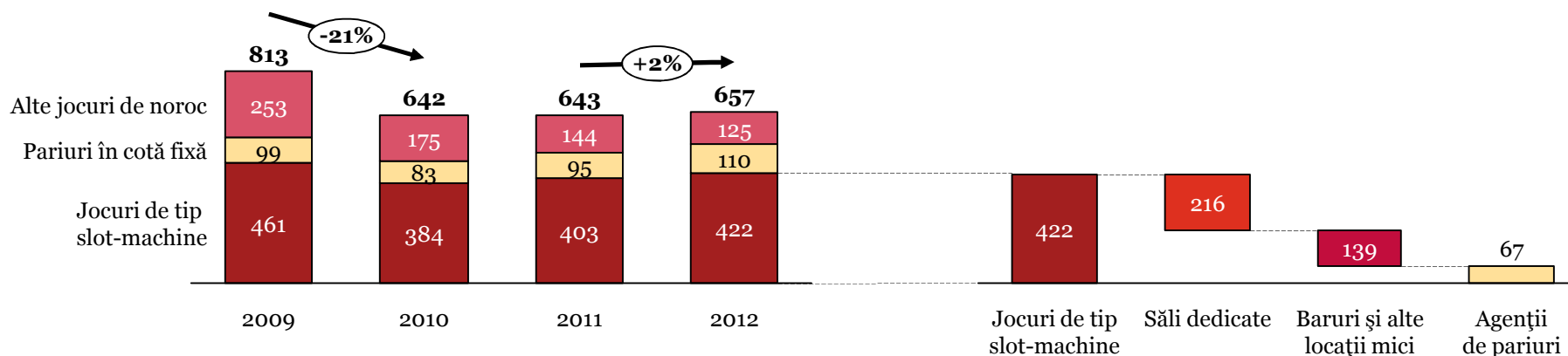
Secțiunea 1

România în contextul pieței globale de jocuri de noroc

Piața jocurilor de noroc din România s-a situat în jurul valorii de 650 milioane EUR în 2012, reprezentând 0,23% din piața europeană

Piața jocurilor de noroc din România

Venit brut din jocuri de noroc (GGR)¹, milioane EUR

Evoluția pieței

- **Piața jocurilor de noroc a suferit o schimbare majoră în 2009** odată cu **schimbarea legislației** privind desfășurarea și organizarea jocurilor de noroc
- Introducerea limitei minime de 50 de aparate pe operator, limitelor de 2-5 aparate în locațiile de pariuri și loto, 3-5 în locațiile de bar și alte locații mici și minim 15 în sălile de jocuri dedicate, precum și noul nivel crescut al taxelor au contribuit la dispariția anumitor organizatori din piață
- Cea mai spectaculoasă scădere a numărului a avut loc în segmentul jocurilor de tip slot-machine, unde numărul organizatorilor s-a redus de la 1.200 în iunie 2009 la 411 în decembrie 2012
- Segmentul jocurilor online a crescut semnificativ în ultimii ani, observându-se tendința jucătorilor de a migra online. Lipsa organizatorilor on-shore în România face ca acest segment să nu fie impozitat și deci să amenințe cota de piață a organizatorilor land-based autorizați și veniturile fiscale colectate în piața jocurilor de noroc online
- Analiza profitabilității industriei arată diferențe între diferitele sub-segmente, cu media profitului operațional situându-se în jurul a 9%

Nota: Jocurile de noroc online sunt excluse din valoarea pieței prezentată

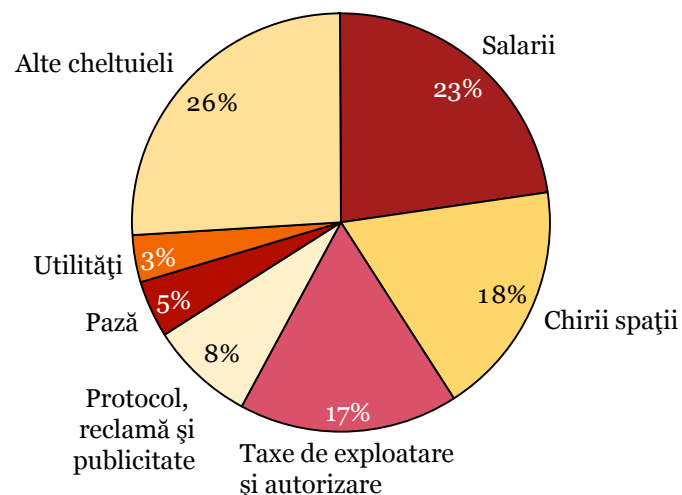
Impactul economic al sectorului jocurilor de tip slot-machine și pariurilor în cotă fixă din România •

Secțiunea 2.1

Impactul cumulat al sectorului jocurilor de tip slot-machine și al pariurilor în cota fixă în România

Salariile, taxele de exploatare și chiriile pentru spații totalizează aproximativ 70% din cheltuielile operaționale în sector

Structura tipică a cheltuielilor unui organizator în sectorul jocurilor de tip slot-machine și pariuri % din total cheltuieli

Structura cheltuielilor

- Cea mai mare categorie de cheltuieli ale unui organizator tipic este reprezentată de **salarii**, totalul salariilor estimate a fi plătite în sector însumând aproximativ **90 milioane EUR** în 2012, pentru ambele sub-sectoare analizate.
- **Chiriile cu spațiile comerciale** reprezintă a doua mare categorie de cheltuieli, valoarea totală estimată a chiriilor plătite ca urmare a locațiilor de joc și pariuri situându-se în jurul valorii de **80-90 milioane EUR**
- **Alte cheltuieli** sunt reprezentate de cheltuielile cu achiziția de bunuri și servicii pentru susținerea activității, mentenanța aparatelor, metrologie, chirii datorate pentru utilizarea aparatelor, bunurile vândute în cadrul barurilor, transport, premii oferite în cadrul tobolelor etc.
- Pentru majoritatea cheltuielilor, exceptând salariile și taxele de autorizare, **operatorii plătesc TVA fără drept de deducere**, contribuind astfel în mod direct la bugetul de stat consolidat
- Structura cheltuielilor indică **sectoarele adiacente cele mai importante**, care sunt influențate cel mai mult de activitatea în sectorul de jocuri de tip slot-machine și pariuri:
 - Imobiliare;
 - Utilități;
 - Media și publicitate; etc.

Sursa: Estimări PwC pe baza chestionării organizatorilor de jocuri de noroc, interviuri cu experți, Ministerul Finanțelor Publice.

Impactul economic al sectorului jocurilor de tip slot-machine și pariurilor în cotă fixă din România •

PwC

Cele două sectoare au generat în 2012 în mod direct și indirect 709 milioane EUR din PIB-ul României, 38.500 locuri de muncă și 333 milioane EUR în taxe și impozite

Impactul economic al industriei jocurilor de tip slot-machine și pariurilor în cotă fixă în România EUR, 2012

Canal de impact	Măsură a impactului economic	Contribuție la PIB	Forța de muncă	Taxe și contribuții
Impact direct	Generat de cheltuielile realizate în industria jocurilor de tip slot-machine și pariurilor în cotă fixă	<ul style="list-style-type: none"> • 171 milioane EUR contribuție la PIB-ul României reprezentând 0.13% din total 	<ul style="list-style-type: none"> • 24.500 salariați • 21.5 milioane EUR economii la bugetul asigurărilor pentru șomaj 	<ul style="list-style-type: none"> • 133.9 milioane EUR taxe specifice sectorului • 56.1 milioane EUR contribuții la bugetul asigurărilor sociale • 56.8 milioane EUR TVA nedeductibil plătit • 12.5 milioane EUR TVA colectat din consumul angajaților • 10.2 milioane EUR impozit pe profit totalizând 269 milioane EUR
Impact indirect	Generat de cheltuielile realizate în industriile adiacente care furnizează bunuri și servicii industriei analizate	<ul style="list-style-type: none"> • 538 milioane EUR contribuție la PIB-ul României reprezentând 0.4% din total 	<ul style="list-style-type: none"> • 14.000 salariați • 12.3 milioane EUR economii la bugetul asigurărilor pentru șomaj 	<ul style="list-style-type: none"> • 9.1 milioane EUR impozit pe profit • 44.9 milioane EUR contribuții la bugetul asigurărilor sociale • 10 milioane EUR TVA colectat din consumul angajaților totalizând 64 milioane EUR
Impact total		<ul style="list-style-type: none"> • 709 milioane EUR contribuție la PIB-ul României reprezentând 0.5% din total 	<ul style="list-style-type: none"> • 38.500 salariați • 33.8 milioane EUR economii la bugetul asigurărilor pentru șomaj 	<ul style="list-style-type: none"> • 333 milioane EUR în impozit pe profit, contribuții la bugetul asigurărilor sociale, taxe specifice sectorului, TVA nedeductibil plătit de jucători și TVA colectat din consumul angajaților

Sursa: Ministerul Finanțelor Publice, date financiare ale organizatorilor de jocuri de noroc, analiza și estimări PwC

Impactul economic al sectorului jocurilor de tip slot-machine și pariurilor în cotă fixă din România •

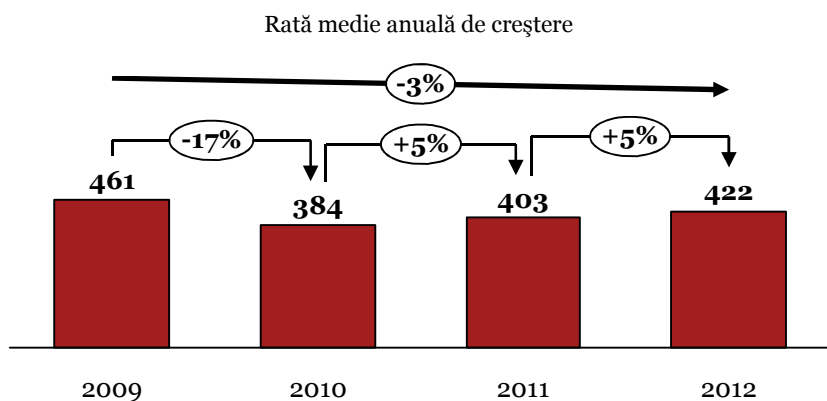
PwC

Secțiunea 2.2

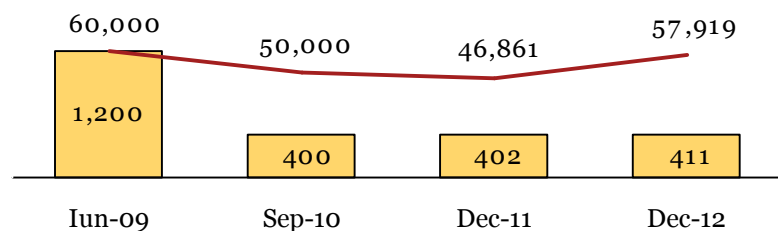
Sectorul jocurilor de tip slot-machine

Piața jocurilor de tip slot-machine din România a crescut ușor în ultimii doi ani, ajungând la o valoare de aproximativ 420 milioane EUR în 2012

Piața jocurilor de tip slot-machine din România
GGR, 2012, milioane EUR

Evoluția numărului de aparate și organizatori de jocuri de noroc

— Număr de aparate ■ Număr de organizatori de jocuri de noroc

Piața jocurilor de tip slot-machine din România

- Piața jocurilor de tip slot-machine în România este estimată la **400-450 milioane EUR** în 2012, excluzând veniturile din piața nefiscalizată (neagră)
- Ca urmare a modificărilor legislative piața a trecut printr-o restructurare, marii organizatori de jocuri de noroc consolidându-și poziția în piață prin creșterea cotei de piață
- Creșterea ulterioară 2009 a fost generată de creșterea numărului de aparate, generată în mare de operatorii deja existenți pe piață

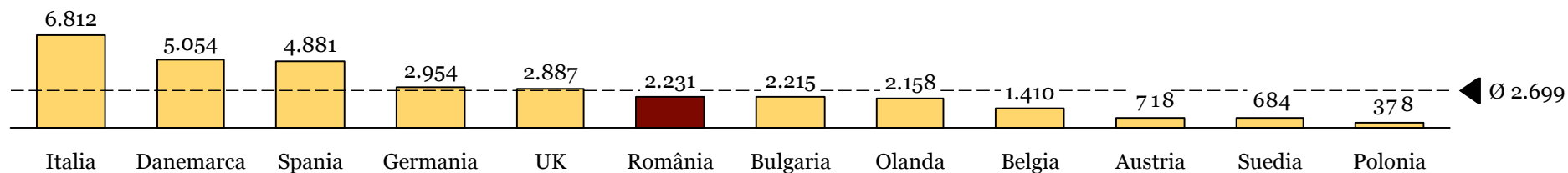
Sursa: Estimări PwC pe baza chestionării organizatorilor, interviuri cu experți, Ministerul Finanțelor Publice, EUROMAT, Romslot, AOJPNR

Impactul economic al sectorului jocurilor de tip slot-machine și pariurilor în cotă fixă din România •

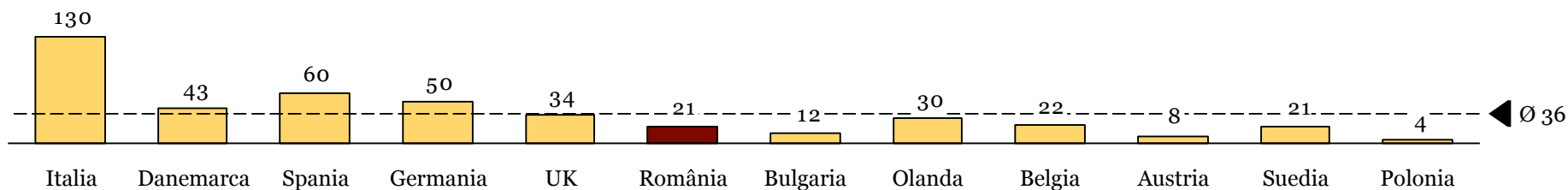
PwC

România se situează sub media europeană în ceea ce privește numărul de aparate de joc raportat la populație

Numărul de aparate de joc la 1 milion de locuitori
2011

Venitul brut (GGR) din jocuri de tip slot-machine / capita
2011, EUR

Raportând venitul brut din jocuri de tip slot-machine la numărul de locuitori, România se distanțează și mai mult de media țărilor analizate

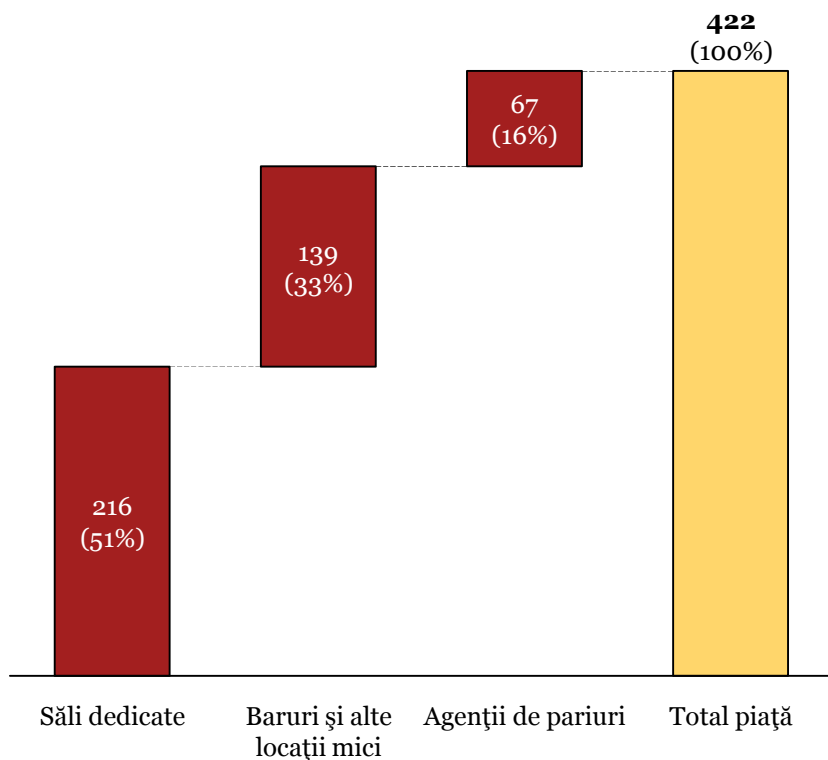
Nota: Venitul brut din jocuri de noroc (GGR, Gross Gaming Revenue) reprezintă diferența dintre total încasări (in) și total plăți ca premii câștigate (total out)
Țările incluse în analiză sunt membre EUROMAT (European Gaming and Amusement Federation)

Sursa: EUROMAT, AOJPNR, analiza și estimări PwC

Impactul economic al sectorului jocurilor de tip slot-machine și pariurilor în cotă fixă din România •
PwC

Piata jocurilor de tip slot-machine din România este definită de trei segmente cu caracteristici diferite

Structura pieței jocurilor de tip slot-machine din România
GGR, 2012, milioane EUR

Piața jocurilor de tip slot-machine din România

Valoarea pieței este influențată de **structura locațiilor** unde se situează aparatele de joc:

- **Săli de joc dedicate**, cu mai mult de 15 aparate pe locație, totalizând aproximativ **18.000** aparate în 2012 care generează în medie un venit (GGR) de aproximativ 1000 EUR/lună/aparat
- **Baruri și alte locații mici**, cu 3-5 aparate de joc pe locație, totalizând aproximativ **29.000** aparate în 2012 care generează în medie un venit (GGR) de aproximativ 400 EUR/lună/aparat
- **Agenții de pariuri**, cu 2-5 aparate de joc pe locație, totalizând aproximativ **8.000** aparate în 2012 care generează în medie un venit (GGR) de aproximativ 700 EUR/lună/aparat

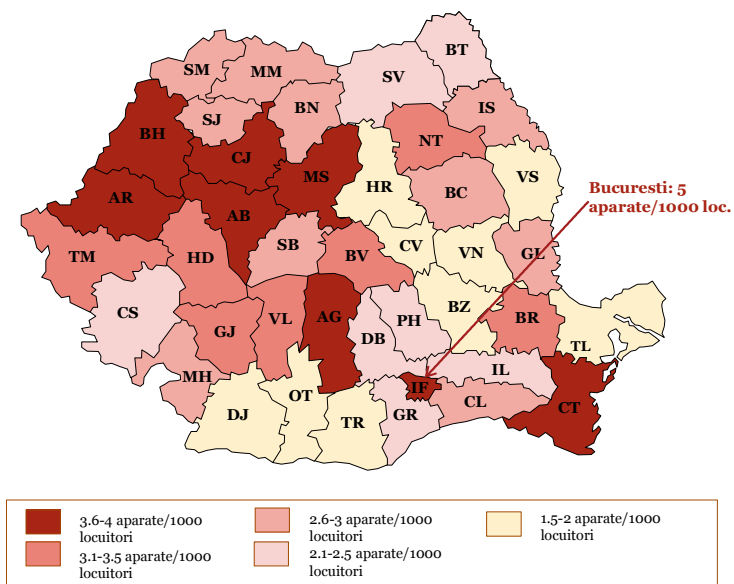
Sursa: Estimări PwC pe baza chestionării organizatorilor de jocuri de noroc, interviuri cu experți, Ministerul Finanțelor Publice

Impactul economic al sectorului jocurilor de tip slot-machine și pariurilor în cotă fixă din România •

PwC

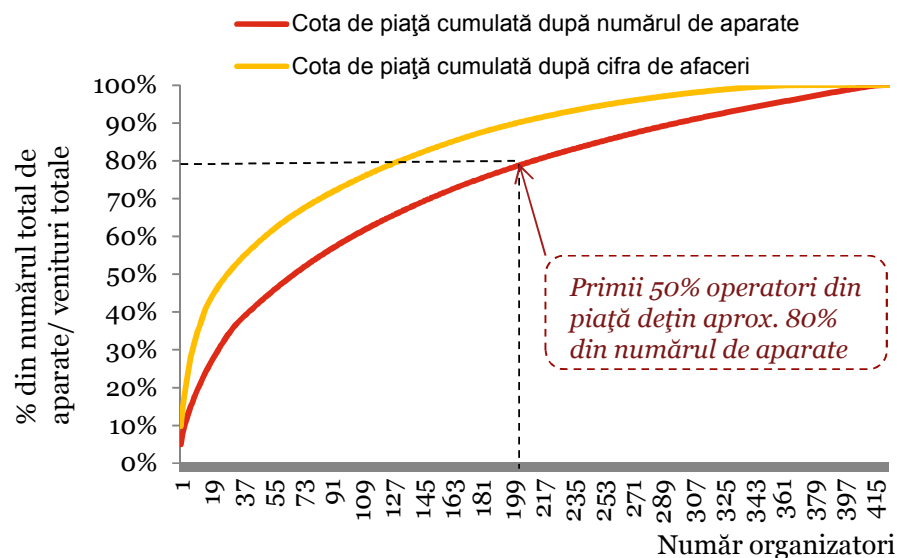
Din punct de vedere al numărului de organizatori, piața jocurilor de tip slot-machine este relativ fragmentată

Densitatea aparatelor de tip slot-machine în funcție de populație pe județe (2012)

Gradul de concentrare a industriei

(% din nr. de aparate și cifra de afaceri detinut de un anumit nr. de operatori)

- Distribuția aparatelor de tip slot-machine în țară este influențată de populația localităților unde sunt amplasate și de veniturile acestora. Analiza densității numărului de aparate raportat la populația existentă arată un anumit grad de corelație cu veniturile populației
- Piața este relativ fragmentată, primii jucători din piață deținând o cotă mică de aparate. De exemplu, **primii 10 organizatori din piață după numărul de aparate dețin cumulativ 10% din totalul aparatelor de joc**
- Concentrarea pieței în funcție de cifra de afaceri este mai mare decât cea în funcție de numărul de aparate, primii 10 organizatori deținând împreună o cotă de piață de aproximativ **33% din total cifra de afaceri**

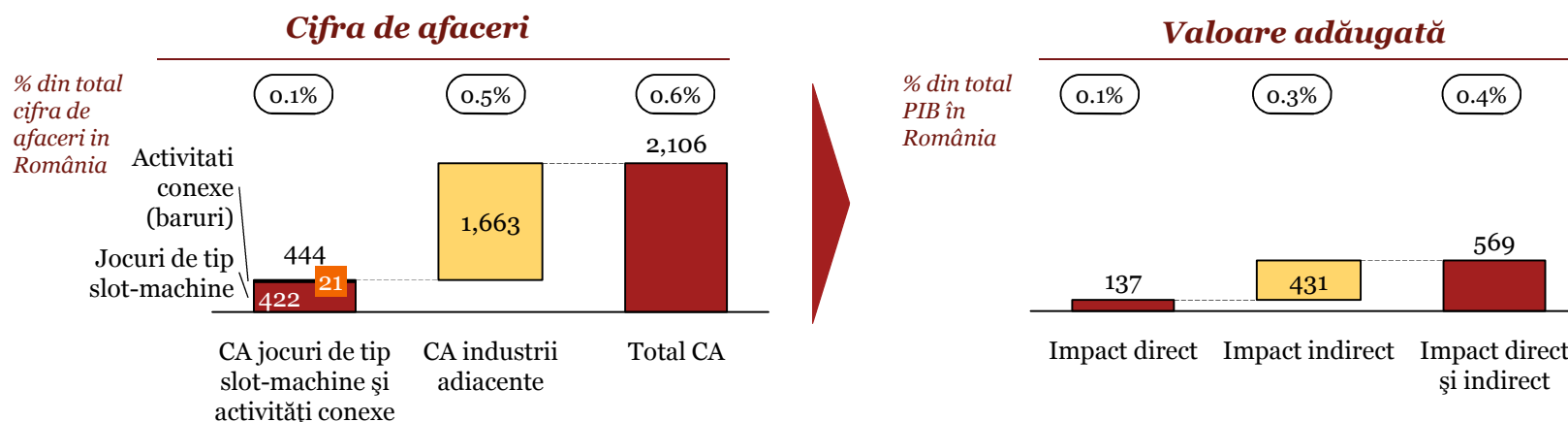
Sursa: Lista licențelor de exploatare active la 30 august 2013, publicată de Ministerul Finanțelor Publice

Impactul economic al sectorului jocurilor de tip slot-machine și pariurilor în cotă fixă din România •

Sectorul jocurilor de tip slot-machine contribuie cu 0.1% în mod direct la PIB-ul României și cu încă 0.3% în mod indirect

Contribuția directă și indirectă a sectorului de jocuri de tip slot-machine la PIB

2012, milioane EUR

Contribuția la PIB

- Pentru scopul calculului impactului economic, sectorul jocurilor de tip slot-machine include veniturile generate de organizatori din operarea aparatelor de joc și veniturile generate de **activitățile conexe** desfășurate în locațiile de joc (activități de bar), estimate la aproximativ 5% din valoarea veniturilor generate de jocuri
- Sectorul contribuie la **Produsul Intern Brut (PIB)** al României prin valoarea adăugată consumului intermediar efectuat în alte industrii adiacente în amonte (imobiliare, utilități, FMCG, retail, servicii etc.) **Valoarea adăugată totală** reprezintă diferența dintre veniturile totale generate de sector înainte de impozitare și costuri cu terții (costuri-salarii)
- Prin achiziția de bunuri și servicii din sectoarele adiacente, sectorul de jocuri de noroc și pariuri în cotă fixă determină **creșterea cifrei de afaceri în aceste sectoare și deci o contribuție adițională la PIB**. Multiplicatorul cifrei de afaceri este 4.8, ceea ce înseamnă că fiecare EUR din venitul sectorului de jocuri de tip-slot machine generează 4.8 EUR de venit al furnizorilor

Sursa: Estimări PwC pe baza chestionării organizatorilor, interviuri cu experți, Ministerul Finanțelor Publice, INS - Tabelul intrări-ieșiri pentru România

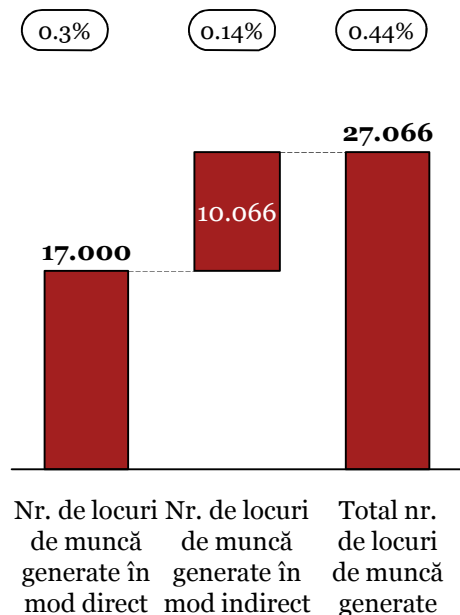
Notă: Totalul cifrei de afaceri generate în economia românească aproximat de valoarea totală a PIB la care se adaugă importurile

Impactul economic al sectorului jocurilor de tip slot-machine și pariurilor în cotă fixă din România •

Sectorul jocurilor de tip slot-machine din România generează direct 17.000 locuri de muncă și 10.066 locuri de muncă indirect

Impactul direct și indirect al sectorului de jocuri de tip slot-machine asupra forței de muncă 2012

% din total
salariați în
România

Impactul economic și social

- În absența locurilor de muncă generate în sectorul jocurilor de tip slot-machine, **rata șomajului¹⁾ ar crește la 7.21%** (2012)
- Prin creșterea activității furnizorilor de bunuri și servicii pentru organizatorii de jocuri de tip slot-machine, sunt create noi locuri de muncă în aceste sectoare adiacente. Atunci când este luat în calcul efectul indirect asupra acestor sectoare, impactul asupra forței de muncă este și mai mare: în absența locurilor de muncă generate în mod direct și indirect, **rata șomajului ar crește la 7.31%** (2012)
- Un efect direct al creșterii numărului șomerilor este necesitatea plăților de ajutor de șomaj din bugetul statului. Faptul că sectorul generează locuri de muncă implică o economie a bugetului statului cu ajutorul de șomaj aferent
- Creșterea numărului de șomeri cu numărul angajaților direcți ar antrena o **creștere a ajutorului de șomaj oferit din bugetul statului echivalent a 15 milioane EUR** în 2012, iar când efectul indirect este luat în calcul, impactul este **de 23.5 milioane EUR**

Fiecare două locuri de muncă ocupate în sectorul jocurilor de tip slot-machine generează un loc de muncă adițional în sectoarele furnizoare de bunuri și servicii

Sursa: Ministerul Finanțelor Publice, Estimări PwC pe baza chestionării organizatorilor de jocuri de noroc, INS, ANOFM, Guvernul României

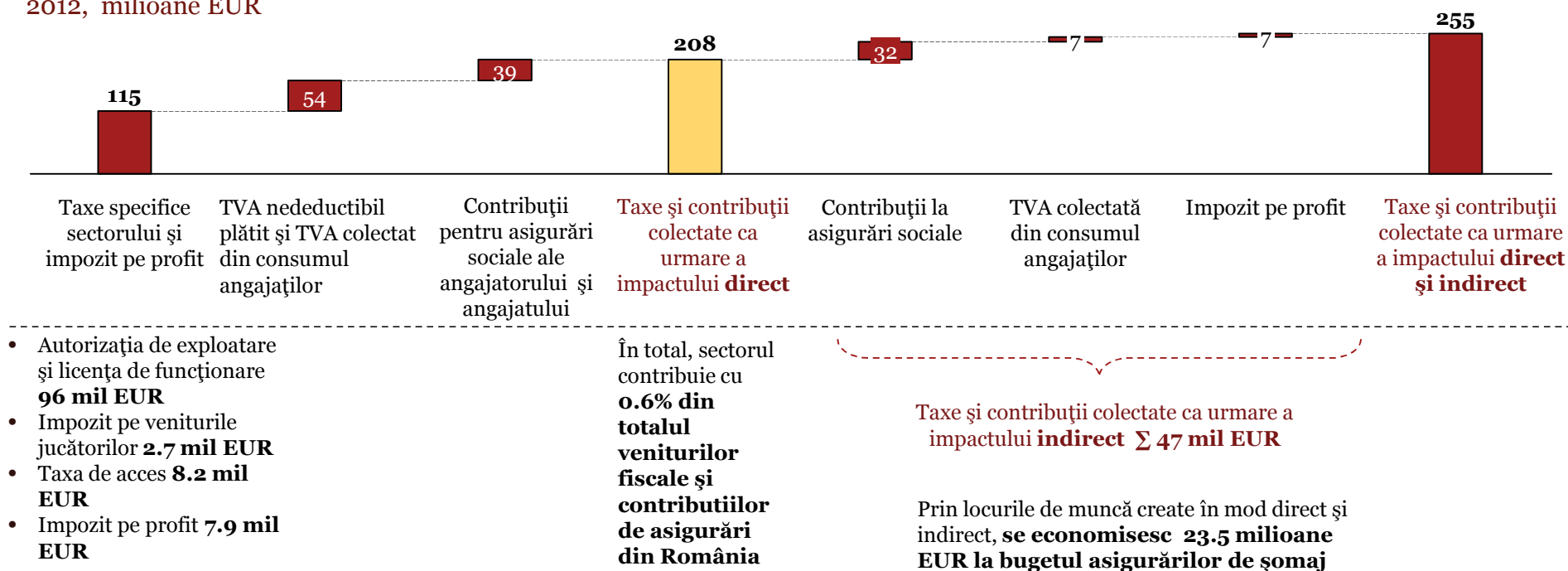
¹⁾Nota: Rata șomajului calculată conform definiției Biroului Internațional al Muncii, include șomerii înregistrați și neînregistrați la ANOFM

Impactul economic al sectorului jocurilor de tip slot-machine și pariurilor în cotă fixă din România •

PwC

Sectorul jocurilor de tip slot-machine contribuie cu aproximativ 255 milioane EUR la veniturile fiscale ale bugetului de stat

Contribuția directă și indirectă a sectorului de jocuri de tip slot-machine la veniturile fiscale în România
2012, milioane EUR

Taxele și contribuțiile colectate ca urmare a impactului direct însumează 47% din totalul cifrei de afaceri în sectorul jocurilor de tip slot-machine din România

Sursa: Estimări PwC pe baza chestionării organizatorilor de jocuri de noroc, Ministerul Finanțelor Publice, Guvernul României

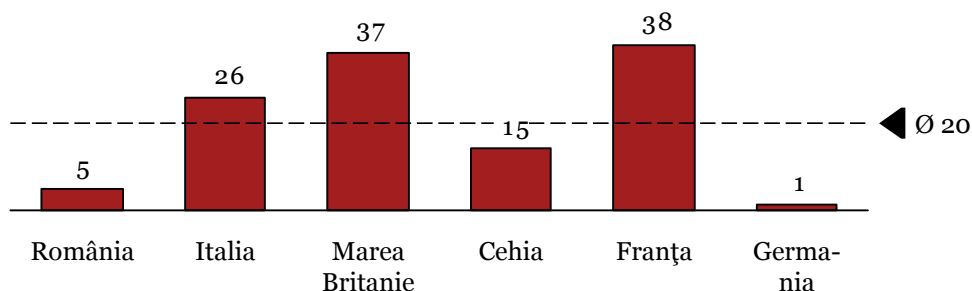
Impactul economic al sectorului jocurilor de tip slot-machine și pariurilor în cotă fixă din România •

Secțiunea 2.3

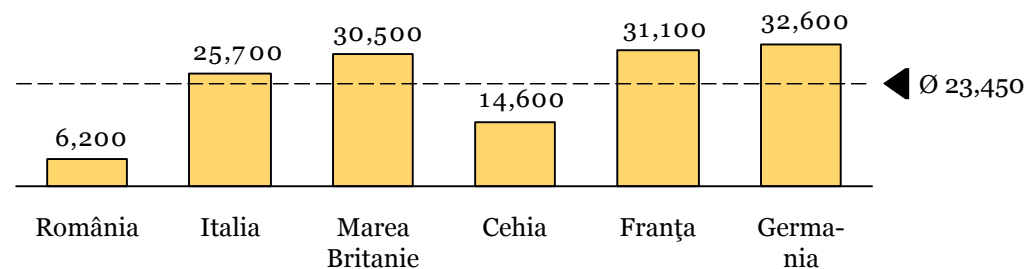
Sectorul pariurilor în cotă fixă

România se situează sub medie în ceea ce privește venitul brut din activități de pariuri în cotă fixă per capita

Venitul brut din activități de pariuri în cotă fixă / capita
2012, EUR

PIB per capita
2012, EUR

Comparații internaționale

- Venitul brut din activitățile de pariuri în cotă fixă (GGR) per capita în România se situează mult sub media țărilor analizate, fiind de 4 ori mai mic decât media țărilor incluse în analiză
- Diferențele între valorile GGR/capita sunt puternic influențate de veniturile jucătorilor, însă și de legislația specifică fiecărei țări
- În Germania de exemplu, valorile mici ale GGR pe capita se datorează legislației restrictive, care deși a fost schimbată începând cu 1 iulie 2012, a eșuat în a oferi licențe și a atrage operatori interesați din cauza procedurilor defectuoase de implementare

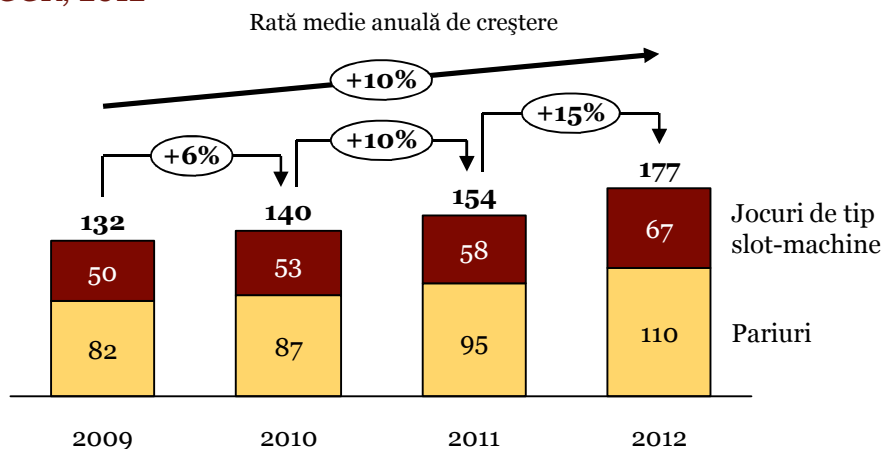
Nota: Venitul brut din jocuri de noroc (GGR, Gross Gaming Revenue) reprezintă diferența dintre total încasări (in) și total plăți ca premii câștigate (total out)
Țările incluse în analiză sunt membre EUROMAT (European Gaming and Amusement Federation)

Sursa: EUROMAT, H2CG, Eurostat, analiza și estimări PwC

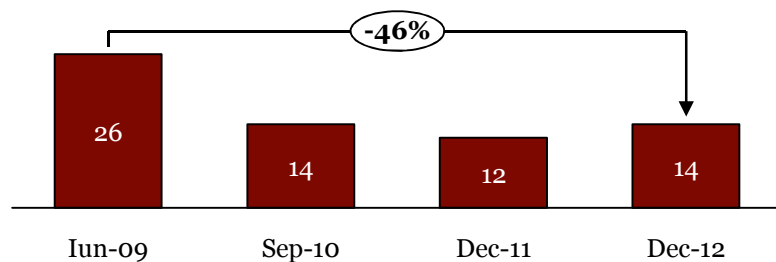
Impactul economic al sectorului jocurilor de tip slot-machine și pariurilor în cotă fixă din România •
PwC

Piața pariurilor în cotă fixă în România a ajuns la o valoare de aproximativ 110 milioane EUR în 2012

Piața organizatorilor de pariuri în cotă fixă din România GGR, 2012

Evoluția numărului de organizatori

Piața pariurilor în cotă fixă din România

- Piața pariurilor în cotă fixă din România a fost estimată la **100-130 milioane EUR** în 2012, venituri generate de organizatorii de pariuri în aproximativ 2600 de agenții în țară
- În plus față de activitățile de pariuri în cotă fixă, organizatorii de pariuri dețin și operează **jocuri de tip slot-machine**, veniturile din acestea completând cifra de afaceri generată strict din activități de pariuri
- Veniturile generate în cadrul agențiilor de pariuri prin operarea de jocuri (de agențiile de pariuri și de alte firme) a fost estimată la aproximativ 67 milioane EUR în 2012, bazat pe un număr de aproximativ 8000 aparate și un venit mediu lunar de 700 EUR/aparat
- Sumele generate prin operarea pariurilor în cotă fixă de Loteria Română nu sunt incluse în analiză

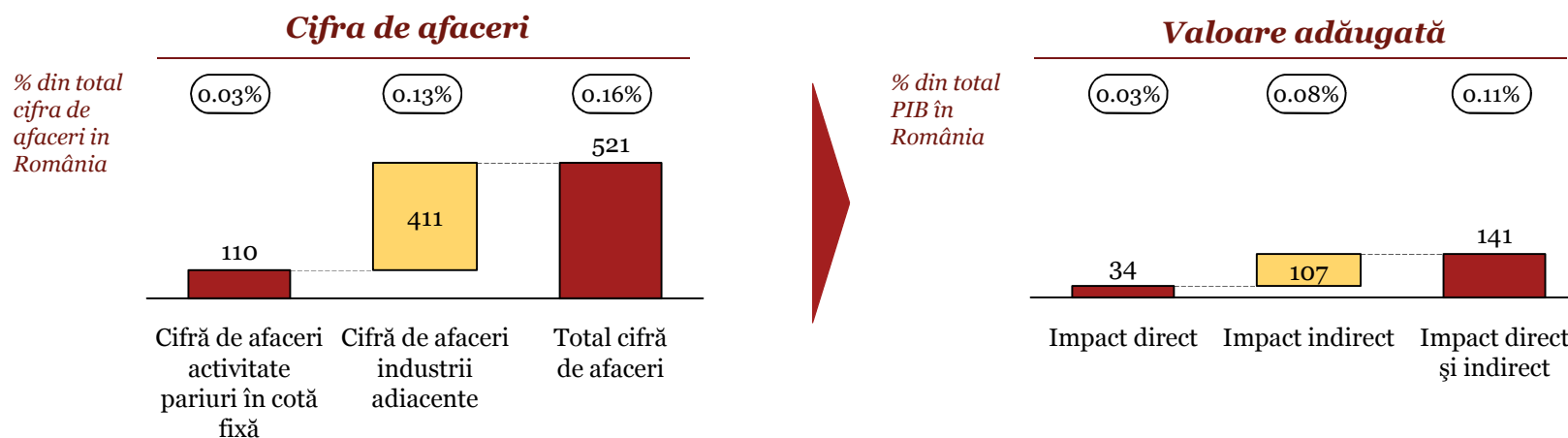
Sursa: Estimări PwC pe baza chestionării organizatorilor de jocuri de noroc, interviuri cu experți, Ministerul Finanțelor Publice, Romanian Bookmakers

Impactul economic al sectorului jocurilor de tip slot-machine și pariurilor în cotă fixă din România •

Sectorul pariurilor în cotă fixă contribuie cu 0.03% în mod direct la PIB-ul României și cu încă 0.08% în mod indirect

Contribuția directă și indirectă a sectorului pariurilor în cotă fixă la PIB

2012, milioane EUR

Contribuția la PIB

- Pentru scopul calculului impactului economic, sectorul pariurilor în cotă fixă include veniturile generate exclusiv din activitatea de pariuri și nu include veniturile din operarea jocurilor de tip slot-machine, care sunt incluse în calculul impactului economic al sectorului jocurilor de slot-machine
- Sectorul contribuie la **Produsul Intern Brut (PIB)** al României prin valoarea adăugată consumului intermediar efectuat în alte industrii adiacente în amonte (imobiliare, utilități, FMCG, retail, servicii etc.). **Valoarea adăugată totală** reprezintă diferența dintre veniturile totale generate de sector înainte de impozitare și costuri cu terții (costuri-salarii)
- Prin achiziția de bunuri și servicii din sectoarele adiacente, sectorul de pariuri în cotă fixă determină **creșterea cifrei de afaceri în aceste sectoare și deci o contribuție adițională la PIB**. Multiplicatorul cifrei de afaceri este 4.8, ceea ce înseamnă că fiecare EUR din venitul sectorului de pariuri în cotă fixă generează 4.8 EUR de venit al furnizorilor

Sursa: Estimări PwC pe baza chestionării organizatorilor, interviuri cu experți, Ministerul Finanțelor Publice, INS - Tabelul intrări-ieșiri pentru România

Notă: Totalul cifrei de afaceri generate în economia românească aproximat de valoarea totală a PIB la care se adaugă importurile

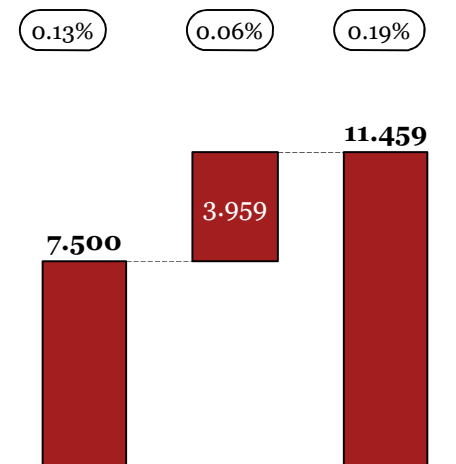
Impactul economic al sectorului jocurilor de tip slot-machine și pariurilor în cotă fixă din România •

Sectorul pariurilor în cotă fixă generează în România direct 7.500 locuri de muncă și 4.000 locuri de muncă indirect

Impactul direct și indirect al sectorului de pariuri în cotă fixă asupra forței de muncă

2012

% din total
salariați în
România

Nr. de locuri de muncă generate în mod direct Nr. de locuri de muncă generate în mod indirect Total nr. de locuri de muncă generate

Impactul economic și social

- În absența locurilor de muncă generate în sectorul pariurilor în cotă fixă, **rata șomajului¹⁾ ar crește la 7.11%** (2012)
- Prin creșterea activității furnizorilor de bunuri și servicii pentru operatorii pariuri, sunt create noi locuri de muncă în aceste sectoare adiacente. Atunci când este luat în calcul efectul indirect asupra acestor sectoare, impactul asupra forței de muncă este și mai mare: în absența locurilor de muncă generate în mod direct și indirect, **rata șomajului ar crește la 7.15%**
- Un efect direct al creșterii numărului șomerilor este necesitatea plăților de ajutor de șomaj din bugetul statului. Faptul că sectorul generează locuri de muncă implică o economie a bugetului statului cu ajutorul de șomaj aferent
- Creșterea numărului de șomeri cu numărul angajaților direcți ar antrena o **creștere a ajutorului de șomaj oferit din bugetul statului echivalent a 6.6 milioane EUR** în 2012, iar când efectul indirect este luat în calcul, impactul este **de 10.3 milioane EUR**

Fiecare două locuri de muncă ocupate în sectorul pariurilor în cotă fixă generează un loc de muncă adițional în sectoarele furnizoare de bunuri și servicii

Sursa: Ministerul Finanțelor Publice, Estimări PwC pe baza chestionării organizatorilor de jocuri de noroc, INS, ANOFM, Guvernul României

¹⁾Nota: Rata șomajului calculată conform definiției Biroului Internațional al Muncii, include șomerii înregistrați și neînregistrați la ANOFM

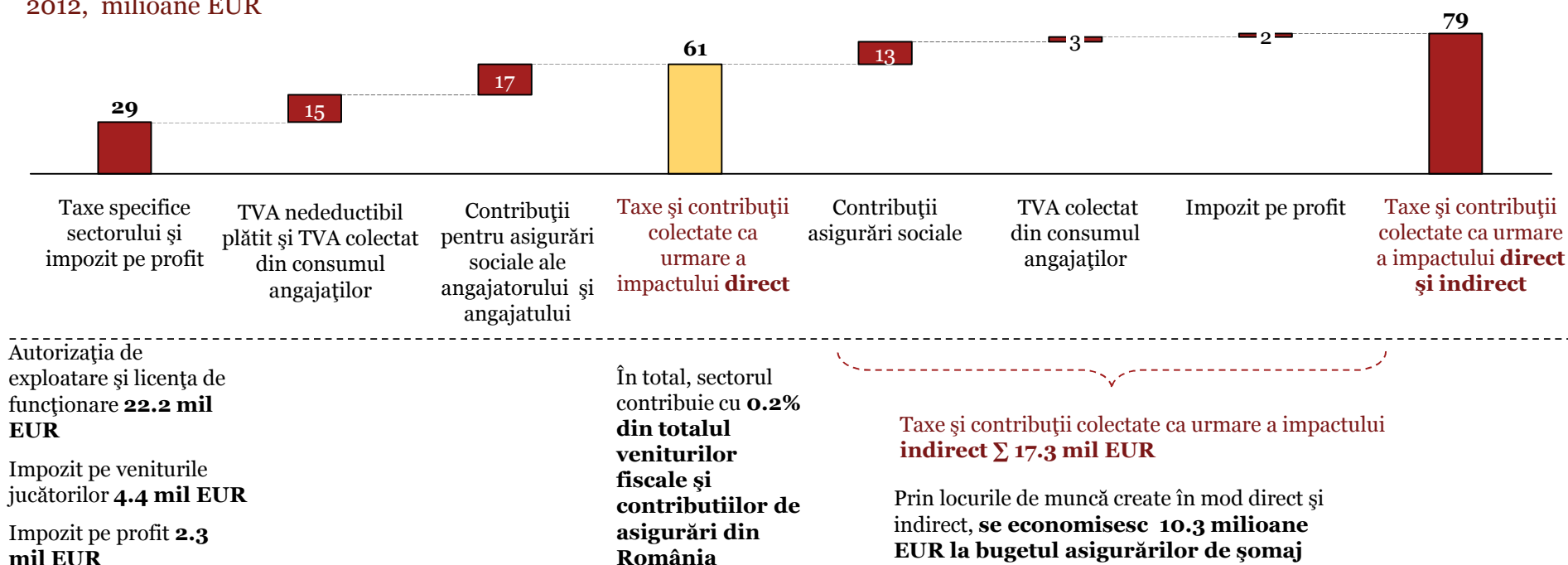
Impactul economic al sectorului jocurilor de tip slot-machine și pariurilor în cotă fixă din România •

PwC

Sectorul pariurilor în cotă fixă contribuie cu aproape 80 milioane EUR la veniturile fiscale ale bugetului de stat

Contribuția directă și indirectă a sectorului de pariuri în cotă fixă la veniturile fiscale în România

2012, milioane EUR

Taxele și contribuțiile colectate ca urmare a impactului direct însumează 56% din totalul cifrei de afaceri în sectorul pariurilor în cotă fixă din România

Sursa: Estimări PwC pe baza chestionării organizatorilor de jocuri de noroc, Ministerul Finanțelor Publice, Guvernul României

Impactul economic al sectorului jocurilor de tip slot-machine și pariurilor în cotă fixă din România •

PwC

Secțiunea 3

Concluzii

Industria contribuie cu 709 mil. EUR la PIB, generând 38.500 de locuri de muncă și având o contribuție de 333 mil. EUR la bugetul de stat

- Pentru calculul contribuției la PIB al sectorului jocurilor de tip slot-machine și pariurilor în cotă fixă au fost considerate veniturile generate de organizatori din operarea aparatelor de joc , veniturile generate de activitățile conexe desfășurate în locațiile de joc și veniturile generate de organizatorii de pariuri în cotă fixă
- Industria contribuie la PIB prin valoarea adăugată consumului intermediar efectuat în alte industrii adiacente în amonte(diferența dintre veniturile totale generate de industrie înainte de impozitare și costuri cu terții). Prin achiziția de bunuri și servicii din sectoarele adiacente, fiecare EUR din venitul industriei este multiplicat de aproximativ 5 ori și generează aproximativ 5 EUR de venit în alte industrii
- Fiecare două locuri de muncă ocupate în industrie generează un loc de muncă adițional în sectoarele furnizoare de bunuri și servicii
- Contribuția la bugetul de stat provine din colectarea impozitului pe profit, contribuțiilor la bugetul asigurărilor sociale, taxelor specifice sectorului, TVA-ului nedeductibil plătit de jucători și TVA-ului colectat din consumul angajaților

